

"La meua obsessió era ser escriptor"

Ignasi Mora (Gandia, 1952) acaba de publicar a l'editorial Destino 'Un corrent interminable', un dietari de ficcions força original amb el qual va quedar finalista, per primera vegada en 32 edicions, del Premi Josep Pla de prosa en català el passat mes de gener.

Ignasi Mora és un dels escriptors de més projecció i amb més futur dintre l'afaiçonada i ja consolidada panoràmica de narradors valencians. Ignasi Mora és autor de les novel·les *Finale* (Premi dels Escriptors Valencians), *Les veus de la família* (Premi de narrativa Joanot Martorell de Gandia) i *Mela*; a més del recull de narracions *Les veus de la ciutat*. L'escriptor saforenc ha desplegat al llarg de la seua vida una profitosa i interessant tasca com a periodista a diferents mitjans de comunicació comarcals i nacionals. A divuit anys ja hi col·laborava, com a redactor, al diari *La ciutat*, de Gandia, i fou un assidu diletant a la revista *El Dàtil*, capdavantera de la premsa satírica valenciana. Ha estat l'artífex d'un munt d'iniciatives periodístiques i culturals, com ara la creació d'una cartellera comarcal, i és un prestidigitador implacable de la literatura catalana feta del País Valencià estant. També ha treballat com a col·laborador a diferents mitjans de comunicació audiovisual, com ara Gandia Televisió. I va participar en el guió de la pel·lícula *L'arbre de les cireres*, de Marc Recha. Ignasi Mora viu actualment a la Vall de Gallinera (Marina Alta) on regenta, juntament amb la seua dona, un restaurant de cuina tradicional valenciana. Però la seua dèria principal gira entorn de la literatura. Ara per ara és articulista d'opinió als diaris *Avui* i *Levante*. El fet d'haver quedat finalista del premi Josep Pla amb el dietari *Un corrent interminable* encara l'esperona més a continuar amb la seua tasca imperiosa com a escriptor.

—Per primera vegada en 32 edicions, el jurat del Premi Josep Pla va declarar un finalista. Això respon a alguna estratègia comercial?

—El jurat va deliberar llargament la decisió. Final-

ment, van decidir de donar un guanyador i un finalista. Pense que aquesta ha estat una solució molt oportuna. El jurat i l'editor de Destino, Andreu Teixidor, van fer el més encertat, és a dir, crear un mateix paquet de promoció amb el llibre *Feli, esthéticienne*, d'Empar Moliner, la guanyadora del Premi Josep Pla, i el meu llibre com a finalista. L'estratègia de fer un guanyador i un finalista ha revaloritzat el premi. Li dona un prestigi nou i el col·loca en l'òrbita dels premis de Planeta o del Sant Jordi. Andreu Teixidor ha fet un moviment d'escacs molt encertat. Hi hem eixit tots guanyant.

—Ara per ara, són necessaris els premis literaris per a donar-se a conèixer com a escriptor?

—En realitat, la literatura no necessita res més que l'exercici d'escriure cada dia. Però des del punt de vista promocional els premis van molt bé. I més en el cas del Premi Josep Pla, que té al seu darrere un currículum de guanyadors molt significatiu. És un premi de prestigi.

—El protagonista d'*Un corrent interminable* és Ignasi Mora?

—Sí, d'alguna manera jo sóc el protagonista principal del llibre. De tota manera, pense que en qualsevol obra literària el protagonista és l'escriptor. L'escriptor no només a través de les seues vivències quotidianes, sinó també a través de les seues imaginacions i els seus somnis. Hi ha la realitat de l'autor i aquesta

realitat es projecta en l'obra literària. Per això és difícil de destriar fins a quin punt una obra literària és autobiogràfica i fins a quin punt no ho és.

—En el cas del dietari s'accentua aquesta projecció autobiogràfica?

—Efectivament. Vaig pensar que la fórmula del dietari era la més adient precisament per les circumstàncies que m'afectaven com a persona i com a escriptor.

"En qualsevol obra literària el protagonista és l'escriptor. Hi ha la realitat de l'autor i aquesta realitat es projecta en l'obra literària. Per això és difícil de destriar fins a quin punt una obra és autobiogràfica i fins a quin punt no ho és."

En aquell any mon pare havia mort i ma mare estava a punt de començar un procés d'Alzheimer. Era el 1999, i estàvem a punt de fer el canvi del dígit, i per això vaig triar la fórmula del dietari. Vaig treballar els textos que anaven sorgint dia a dia a partir de l'experiència meua en el sentit més ampli de la paraula. Com anaven sorgint? Amb la vall de Gallinera com a escenari natural en el qual visc o a través de l'escenari de la memòria i el record que és Gandia, on vaig viure la infantesa i l'adolescència.

—A la novel·la, i al llarg de la seua obra, hi apareixen personatges populars que pertanyen a un àmbit geogràfic molt determinat, la Marina Alta, i a un món gairebé en vies d'extinció. Té una especial obsessió per preservar aquest món a través de la literatura?

—Bé, jo diria que tinc dos escenaris principals en els quals succeeix tot. Aquests dos escenaris són, d'una banda, Gandia, una petita ciutat de botiguers on vaig viure la infantesa, l'adolescència i la joventut; i d'una altra, el lloc de la ruralitat més marginal, la Vall de Gallinera, i concretament Benissivà, un pobliu d'aquella vall remota on he viscut els darrers catorze anys. Aquest és, doncs, el meu escenari immediat sistemàtic. No hi ha, però, una intenció redemptora del món rural, perquè avui dia la frontera entre la vida rural i la vida urbana està molt difuminada. La gent del camp està impregnada de la vida urbana.

—Alguns dels seus personatges se'n van a viure a la vall de Gallinera tot defugint d'una vida anterior. Vostè hi va anar a viure per un motiu semblant?

—Hi ha una cosa molt important que a mi m'agrada de remarcar sempre i és que allò que reflecteix la literatura de vegades és controlat racionalment, però d'altres vegades no ho és tant. Jo, per exemple, tinc l'experiència d'anar als instituts a parlar de les meues novel·les i moltes vegades em diuen coses sobre la meua literatura que jo ni tan sols havia sospitat. Vull dir que hi ha coses que es reflecteixen als textos sense que ens n'adonem. Tot el text sóc jo d'una manera o d'una altra. Sempre parle de mi a través de la meua literatura.

—Ha trobat el paradís perdut de la infantesa i l'adolescència a la Vall de Gallinera?

—No. El que he trobat com a escriptor és un espai de silenci i de tranquil·litat i de no compromís social que em permet de treballar molt més. I, a banda d'això, com a persona hi ha una altra cosa que és el paisatge de la Gallinera, un paisatge extraordinari que em fa viure molt més el pas del temps. Per això he estructurat el llibre en estacions, perquè el pas del temps és molt més sentit a la vall que no a la ciutat. Tot plegat produeix unes vivències molt més fortes que a Gandia.

—Com a la pel·lícula *L'arbre de les cireres*, de Marc Recha, en què va col·laborar?

—Sí. Hi vaig col·laborar en el guió. Però *L'arbre de les cireres* reflecteix la visió de Marc Recha, tot i que la figura del xiquet era molt meua. La visió artística reflecteix sempre una visió personal. No hi ha una veritat o una literalitat de la realitat, sinó que hi ha diferents visions d'una mateixa realitat.

—La literatura, davant la força del llegatge cine-

matogràfic, ha renunciat a determinats àmbits que tradicionalment els hi eren propis?

—Les descripcions en el cinema són molt més impactants que les que ens arriben a través de la literatura. Però la interioritat, allò més íntim i profund de l'home, és molt difícil de reflectir a través del cinema. Es pot expressar a través dels diàlegs, però allò resulta molt superficial en comparació a la capacitat que té la literatura d'expressar la interioritat dels sentiments humans. No hi ha cap renúncia de la literatura. La veu més íntima és estrictament literària, sempre, i en aquest sentit el cinema no hi té res a fer.

—I pel que fa a la combinació de la llengua col·loquial amb l'estàndard, pensa que s'ha consolidat el model de llengua que han d'utilitzar els escriptors catalans?

—Aquest és el problema de sempre. La meua obsessió per damunt de tot era la de ser un escriptor. Després venia la qüestió de la tria de la llengua, del mitjà primer de l'escriptura. En un primer moment, el més normal hauria estat triar el castellà. Però després t'adones que la llengua realment viva en la teua comar-

Ignasi Mora és un dels narradors valencians més destacats. Amb *Un corrent interminable* va quedar finalista del darrer premi Josep Pla.

El món literari d'Ignasi Mora (Gandia, 1952) reflecteix, ben sovint, la vida rural de les comarques centrals valencianes. Ignasi Mora viu actualment a Benissivà, un petit poble de la Marina Alta.

ca, la que més recursos i registres té, és el valencià nadiu. I a partir d'ací, de la mateixa manera que acceptes els escenaris del teu món més pròxim, aleshores acceptes la teua llengua. Després, hi havia el problema de trobar-nos amb una llengua molt deteriorada que calia recuperar per fer-la apta per a la literatura. Havíem de jugar amb tota la seua vivor, expressivitat i espontaneïtat per convertir-la en una llengua literària natural, sense estridències per al lector. Pense que la meua generació i també algunes generacions anteriors han aconseguit de crear una llengua literària natural, polida, espontània, madura, dúctil, plena de ressonàncies col·loquials. I ací hem treballat tots: els escriptors catalans, els valencians i els balears. En aquest sentit, jo sóc molt antiregionalista. No m'agrada gens la separació entre escriptor valencià i català. És evident que tenim uns problemes específics, però som una literatura tan minoritària, tan petita, que el que no podem fer és fragmentar-la.

—Els escriptors que han reeixit darrerament al País Valencià són en gran part de la Safor. A què és deguda aquesta proliferació d'escriptors saforencs?

—Això és una coincidència, tot i que darrere d'aquest fenomen hi ha una voluntat ferma i un compromís seriós per la cultura del país. El fet que bona part dels clàssics de la literatura catalana del XV foren de la Safor, unit a la celebració a Gandia del primer Congrés de Llengua Catalana, ens va animar a treballar per la nostra llengua. Els escriptors de la Safor tenim molt bona relació: ens ajudem, ens corregim, ens fem suggeriments constantment i ens fem costat els uns als altres. I això ens ha facilitat molt les coses.

—Es considera un professional de l'escriptura?

—Mira, jo he treballat el periodisme des dels divuit anys. Però no visc de la literatura ni del periodisme. La meua dona té un restaurant a Benissivà i jo visc d'això des del punt de vista econòmic. La literatura demana dedicació plena. Cal treballar-hi cada dia, a tota hora. Jo sí que m'hi aboque, absolutament, a aquest projecte perquè tinc la voluntat de construir una obra. De tota manera, no dependre econòmicament de la literatura em permet de ser més lliure. Jo no tinc per què, tot i que en algun moment sí que ho he fet, fer literatura d'encàrrec. A hores d'ara la meua obra és absolutament lliure en el sentit que escric el que em dona la gana i per a un públic molt ampli.

—Però per vostè escriure és una necessitat.

—Sí. Abans de res, i per damunt de qualsevol cosa en la vida, em considere un escriptor i el que vull és construir una obra. Aquesta és una gran obsessió, una immensa obsessió. Em resultaria molt difícil concebre'm com a no escriptor. Necessite escriure per a sentir-me una persona.

—Què representa per a vostè el món de la cuina?

—La cuina per a mi té importància en el sentit que he prologat i editat alguns llibres sobre cuina i he fet

molts articles sobre qüestions de gastronomia. La cuina és un factor fonamental de recuperació del país. De fet, a diferència del País Basc o de Catalunya, on la restauració és d'una categoria extraordinària, al País Valencià aquesta qüestió no està clara perquè tampoc no està clara la qüestió nacional. Hi ha un autoodi en tot: en la llengua, en la gastronomia, etc.

—Quina és la importància de la llengua com a factor definitori diferenciador d'un poble?

—La llengua és fonamental. Si s'estingira la llengua, no sé fins a quin punt tindria massa sentit cap nacionalisme. La llengua és la màxima expressió de qualsevol poble. No comptar amb això és perdre l'oremus.

—Tornant a la seua obra, es podria dir que vostè és un observador plaent i reflexiu de la realitat que l'envolta, però ho plasma als seus llibres d'una manera molt planera.

—Sí. Intente fer una un prosa senzilla. Cada vegada faig una literatura més llegible. No m'agrada la literatura rocambolosa. La trobe massa carregada.

—Té algun projecte literari de cara al futur?

—Sí, sí. Jo no pare. Ara treballo en una novel·la. Tan bon punt acabe amb la presentació i promoció d'*Un corrent interminable*, em posaré a treballar en aquesta nova novel·la.

"Jo sóc molt antiregionalista. No m'agrada gens la separació entre escriptor valencià i català. És evident que tenim uns problemes específics, però som una literatura tan minoritària, tan petita, que el que no podem fer és fragmentar-la."

Juli Capilla